

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ I PETYCJI

BAP.DPK.133.257.2024 MKo

Warszawa, 07 sierpnia 2024 r.

Informacja o petycji P11-99/24
Uchwalenie ustawy o Powszechnym Samorządzie Gospodarczym

I. Wnoszący petycję:

Ogólnopolski Związek Zawodowy Samozatrudnionych WBREW.

Petycja zbiorowa z dnia 19 lipca 2024 r.

II. Przedmiot petycji:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą uchwalenia ustawy o Powszechnym Samorządzie Gospodarczym.

III. Uzasadnienie wnoszących petycję:

Petytorzy wnieśli o uchwalenie ustawy o Powszechnym Samorządzie Gospodarczym, założenia nowej ustawy zostały ujęte w siedmiu paragrafach projektu zawartego w petycji.

Uzasadnieniem wprowadzenia nowej ustawy jest problem reprezentacji przedsiębiorców w sferze ogólnopolskiej. Zdaniem petytorów, na współczesnym rynku samozatrudnieni, przedsiębiorcy działający w formie jednoosobowych działalności gospodarczych, drobni spółdzielcy, rolnicy, hodowcy, plantatorzy nie są w wystarczającym stopniu reprezentowani, co w konsekwencji może powodować, że ich głos nie będzie słyszalny. Działająca Rada Dialogu Społecznego, która ma zapewnić warunki do rozwoju społeczno-gospodarczego, zdaniem wnioskodawców, jest w oczach uczestników życia gospodarczego w Polsce anachronicznym tworem minionej epoki.

Petytorzy wskazali, że w Polsce jest około 3 milionów samozatrudnionych przedsiębiorców. To właśnie ta grupa pracuje na wspólne dobro - na polską gospodarkę, zatem zasługuje, aby być reprezentowanym przez doświadczony i niezależny Powszechny Samorząd Gospodarczy.

IV. Stan prawny:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) stanowi, że wolność zrzeszania się jest zarówno prawem podmiotowym (art. 58), jak i zasadą ustrojową (art. 12). Artykuł 58 ust. 2 z zakresu objętych tą wolnością zrzeszeń wyłącza te, których cel lub działalność są sprzeczne z Konstytucją lub ustawą.¹

¹ M. Florczak-Wątor [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II*, red. P. Tuleja, Warszawa 2023, art. 58.

Ustawa z dnia 30 maja 1989 r. o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorców (Dz. U. Nr 35, poz. 194 ze zm.) określa zasady tworzenia i działania samorządu zawodowego osób - przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: handlu, gastronomii i usług, transportu, innych rodzajów działalności.

Zadaniem zrzeszenia jest w szczególności utrwalanie więzi środowiskowych, postaw zgodnych z zasadami etyki i godności zawodu, a także prowadzenie na rzecz członków działalności kulturalnej, oświatowej i socjalnej, zakładanie i prowadzenie kas oraz funduszy zapomogowo-pożyczkowych oraz reprezentowanie interesów członków wobec organów administracji państwowej (art. 4).

Zrzeszenia mogą powoływać ogólnokrajowe reprezentacje, których nazwy określają statuty. Powołanie ogólnokrajowej reprezentacji danego rodzaju zrzeszeń następuje, jeżeli z taką inicjatywą wystąpi co najmniej 10 zrzeszeń.

Zgodnie z art. 9 ust 1. ustawy organizacje, o których mowa w niniejszej ustawie, podlegają obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Ustawa z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 579 ze zm.) stanowi, że przedsiębiorcy mogą zrzeszać się w izby gospodarcze działające na podstawie ustawy i statutów.

Ustawa w art. 2 wprowadziła definicję izby gospodarczej, która jest organizacją samorządu gospodarczego, reprezentującą interesy gospodarcze zrzeszonych w niej przedsiębiorców, w szczególności wobec organów władzy publicznej.

Izby gospodarcze kształtują i upowszechniają zasady etyki w działalności gospodarczej, w szczególności opracowują i doskonalą normy rzetelnego postępowania w obrocie gospodarczym.

Zgodnie z art. 4 ustawy izba gospodarcza jest uprawniona do wyrażania opinii o projektach rozwiązań odnoszących się do funkcjonowania gospodarki oraz może uczestniczyć, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w tym zakresie. Ponadto może dokonywać ocen wdrażania i funkcjonowania przepisów prawnych dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej.

Izby gospodarcze oraz ich jednostki organizacyjne podlegają obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Właściwe organy administracji państwowej udzielają izbom gospodarczym informacji niezbędnych do wykonywania ich zadań statutowych (art. 6).

Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2020 r. poz. 2159 ze zm.) w art. 1 stanowi, że przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą na podstawie ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców mogą wykonywać tę działalność z zachowaniem warunków określonych w niniejszej ustawie, a ich działalność jest wówczas zaliczana do rzemiosła.

Ustawa w art. 7 stanowi, że tworzy się samorząd gospodarczy rzemiosła, który jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko przepisom prawa. Organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła są: cechy, izby rzemieślnicze, Związek Rzemiosła Polskiego.

Do zadań samorządu gospodarczego rzemiosła należy w szczególności: promocja działalności gospodarczej i społeczno-zawodowej rzemiosła, reprezentowanie interesów środowiska rzemieślniczego wobec organów administracji publicznej.

V. Informacje dodatkowe:

W Polsce przed II wojną światową istniały: izby przemysłowo-handlowe, izby rolnicze oraz izby rzemieślnicze. Izby rolnicze zlikwidowano w 1946 roku, natomiast rzemieślnicze przetrwały okres PRL. Z kolei izby przemysłowo-handlowe zostały w 1950 roku zastąpione pojedynczą Polską Izbą Handlu Zagranicznego. Ponadto w okresie Polski Ludowej instytucjami samorządu gospodarczego były zrzeszenia transportu prywatnego oraz zrzeszenia prywatnego handlu i usług².

Na mocy ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorców przekształciły się one, odpowiednio w zrzeszenia transportu oraz zrzeszenia handlu i usług. Te ostatnie kontynuują na polu organizacyjnym tradycje polskich stowarzyszeń kupieckich sprzed 1939 roku i reprezentowane są na szczeblu ogólnopolskim przez Naczelną Radę Zrzeszeń Handlu i Usług, natomiast krajowa reprezentacja zrzeszeń transportu nie powstała. Reaktywowane w 1989 r. izby gospodarcze nie są prawnymi kontynuatorkami (nawet mimo tożsamyh nazw, jak w przypadku chociażby Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie) przedwojennych izb przemysłowo-handlowych³.

Rada Dialogu Społecznego (RDS) została powołana przez Prezydenta RP 22 października 2015 r., na mocy Ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232 ze zm.). Jest to najważniejsza instytucja krajowego dialogu społecznego w Polsce. Stanowi forum dialogu trójstronnego w Polsce i współpracy strony pracowników, strony pracodawców oraz strony rządowej, funkcjonujące na poziomie centralnym. RDS zastąpiła działającą od 1994 r. Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych. Rada Dialogu Społecznego stanowi nowe otwarcie w relacjach rząd-pracodawcy-pracownicy. Ma inne uprawnienia niż Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych i cele do osiągnięcia.

Celem Rady Dialogu Społecznego jest: zapewnienie warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej, realizacja zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia, działanie na rzecz poprawy jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych, a także budowania wokół nich społecznego porozumienia, poprzez prowadzenie przejrzystego, merytorycznego i regularnego dialogu organizacji pracowników i pracodawców

² *Źródła normatywne do dziejów izb przemysłowo-handlowych w Polsce (1918–2008)*, oprac. K. Dąbrowski, Ryki 2013.

³ K. Dąbrowski, *Restytucja mienia przedwojennych izb przemysłowo-handlowych w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu” 2008, nr 21.

oraz strony rządowej, wspieranie prowadzenia dialogu społecznego na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego.⁴

Członkami statutowymi Rady Dialogu Społecznego są przedstawiciele: rządu, reprezentatywnych organizacji związkowych oraz reprezentatywnych organizacji pracodawców. **Reprezentatywne organizacje związkowe:** NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych. **Reprezentatywne organizacje pracodawców:** Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Konfederacja „Lewiatan”, Związek Rzemiosła Polskiego, Związek Pracodawców Business Centre Club, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, Federacja Przedsiębiorców Polskich (przedstawiciele organizacji FPP zostali powołani przez Prezydenta RP w skład RDS w dniu 25.01.2021 r.).

OPRACOWAŁ
Maciej Kowalski

Danuta Antoszkiewicz
wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/

⁴ <https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=rada+dialogu+spolecznego>